

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Investește în oameni !

FONDUL SOCIAL EUROPEAN

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013

Axa prioritară nr.1 „Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere”

Domeniul major de intervenție 1.5 “Programe doctorale și post-doctorale în sprijinul cercetării”

Titlul proiectului: “**Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate**”

Beneficiar: **Academia Română**

Numărul de identificare al contractului: POSDRU/159/1.5/S/136077

Creativitatea epistolară și crearea unei vocații politice și literare la Niccolo Machiavelli

Tutore îndrumător:

Prof. univ. dr. Viorel PANAITE

Doctorand:

Bogdan-Cazimir Hâncu

Această lucrare a fost realizată în cadrul proiectului “Cultura română și modele culturale europene: cercetare, sincronizare, durabilitate”, cofinanțat de Uniunea Europeană și Guvernul României din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013, contractul de finanțare nr. POSDRU/159/1.5/S/136077.

București, 2015

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

Cuprins

Introducere	4
Dinamici ale puterii în Statul machiavellian	6
Interdependența dintre erotism și putere la Machiavelli	19
Înțeleptul machiavelian între erotism și putere	31
Concluzii	46
Bibliografie	49

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

REZUMAT

Într-o abordare diferită de modelele de analiză a textelor machiaveliene este analiza mea privind corespondențele amicale machiaveliene, stilul literar, privind tendința lui Machiavelli de a reface istoriografia și gândirea politică pe bazele culturii politice romane, și privind analiza complexă a situației Italiei prin integrarea în textele politice a unor elemente lirice, dramatice și tragice. Astfel folosesc în această cercetare am folosit metoda triunghiulară de analiză a unor surse diverse (scrierile politice, literare și corespondența amicală), punând în congruență aceste surse pentru a releva trei dimensiuni umane care îl fac pe Machiavelli încă atât de interesant în cercetare: dimensiunea publică a politicianului și diplomatului, dimensiunea publică dar și privată, intimă a cărturarului și literatului și dimensiunea profund intimă și paradoxală a celui care scrie scrisori cu aceeași pasiune cu care scrie teorii politice pentru eliberarea Italiei

Scopul primului capitol rezidă într-o problematică fundamentală : cum se poate defini relația între Lider, Stat, puterea politică și erotism, în gândirea lui Machiavelli, având în vedere faptul relațiile dintre state, ca și relațiile pasionale sunt caracterizate ca relații de forță, între dominat și dominator. Am analizat pe rând, modul în care, în câmpul practicii puterii, se manifestă *lo stato*, ca scop fundamental al celui care dorește sau deja deține puterea, și relația de putere ce se manifestă între Fortuna și bărbatul politic.

Teza principală al celui de-al doilea capitol pornește de la ideea că viziunea dinamicii erotice între dominat și dominator este complementară teoriei machiaveliene a dinamicii puterii în Stat. Interdependența dintre cele două dimensiuni umane, *erotica* și *politica*, manifestări ale spațiului intim, respectiv public, nu este un simplu amestec de vulgaritate și gravitate, ci un mod de a înțelege paradoxurile, originalitatea și modernitatea gândirii machiaveliene. Analiza acestui capitol privind relația complexă între erotism și putere, vine în urma a două dileme

UNIUNEA EUROPEANĂ

Fondul Social European
POSDRU 2007-2013

Instrumente Structurale
2007-2013

MINISTERUL
EDUCAȚIEI ȘI
CERCETĂRII
ȘTIINȚIFICE

OIPOSDRU

ACADEMIA ROMÂNĂ

esențiale: în ce măsură politica este continuarea erotismului sexual cu alte mijloace și în ce măsură spațiul privat, în care se desfășoară sexualitatea, este cu adevărat despărțită de spațiul public, al manifestării politice, în gândirea lui Machiavelli.

În al treilea capitol am analizat piesa de teatru *Mandragola*, a lui Machiavelli, pornind de la ideea că spațiul literar, și cel comic în special, poate deveni o proiecție a celei politice. Imaginea înțeleptului regăsită în *Principiele*, în *Discursuri*, și în spațiul epistolar, găsește în *Mandragola* manifestarea sa feminină (în persoana Lucreziei), ce completează prin tinerețe profunzimea cunoașterii.

„Scandalul” Machiavelli, construit de denigratori și de elogiatori deopotrivă, constă într-un proces de individuație, de dezvoltare a omului politic în acord cu cea a Statului, pe care îl servește sau pe care îl acaparează. Acest proces este bazat pe paradoxul gândirii machiaveliene: acela de a lega sentimentul finitudinii existenței umane cu nevoia acesteia de libertate și autodeterminare, gustul pentru rațional cu cel pentru fantezie, gândirea cu acțiunea politică, în cunoașterea a ceea ce este și intuirea a ceea ce ar putea fi.

Cheia înțelegerii jocului între umor, ironie, profunzime și luciditate stă în această rescriere a unei terține din sonetul 102 al *Canzonierului* petrarchian: „Però se alcuna volta io rido o canto,/Follo perchè io non ho se non questa una,/Via da sfogare il lio acerbo pianto” Ideea coexistenței contrariilor este esențială pentru definirea imaginii înțeleptului machiavelian. Alternarea între extreme, „grav” și „superficial”, serios și comic, propune o egală demnitate celor două extreme, propunând coexistența lor în comportamentul uman ca imagine a vitalității și înțelepciunii.